

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А І Н И

27 липня 2019 р.

Справа №200/9432/19-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд колегією у складі трьох суддів: головуєчого судді Лазарева В.В., суддів, Давиденко Т.В., Хохленкова О.В. за участю секретаря судового засідання Шемет Я.О., представника відповідача Крайнього О.В., розглянувши у відкритому судовому засіданні в м. Слов'янськ адміністративну справу за позовною заявою офіційного спостерігача від Всеукраїнської громадської організації «Громадянська мережа «Опора» в одномандатному виборчому окрузі №50 Курачицького Григорія Сергійовича до окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивача – Всеукраїнська громадська організація «Громадянська мережа «Опора» про визнання протиправними та скасування постанов, -

В С Т А Н О В И В:

26 липня 2019 року о 14 год. 58 хв. до суду надійшла позовна заява офіційного спостерігача від Всеукраїнської громадської організації «Громадянська мережа «Опора» в одномандатному виборчому окрузі №50 Курачицького Г.С. до окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50 (далі – ОВК № 50) про визнання протиправними та скасування постанов від 23 липня 2019 року «Про проведення засідання окружної виборчої комісії одномандатного виборчого округу № 50 в закритому режимі», «Про позбавлення права бути присутніми на засіданні осіб».

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначив, що 23 липня 2019 року о 13 годині 20 хвилин ОВК № 50 прийнято постанову «Про проведення засідання окружної виборчої комісії одномандатного виборчого округу № 50 в закритому режимі». На думку позивача, Законом України «Про вибори народних депутатів України», не передбачено проведення засідань виборчих комісій в закритому режимі без можливості присутності осіб, що визначені частиною 3 статті 34 Закону «Про вибори народних депутатів України».

Крім того, 23 липня 2019 року о 13 годині 46 хвилин відповідачем прийнята постанова «Про позбавлення права бути присутніми на засіданні осіб».

Позивач не погоджується із вищевказаною постановою відповідача, оскільки вважає, що остання винесена із порушення вимог чинного законодавства.

Так, позивач, посилаючись на приписи частини 10 статті 78 Закону України «Про вибори народних депутатів України», вважає, що виключно повторне або грубе порушення спостерігачем вимог ч. 10 ст. 78 Закону може бути підставою для прийняття рішення про позбавлення конкретно визначеного спостерігача (іншої особи) права бути присутнім на засіданні ОВК № 50.

Зазначає, що жодних дій, що передбачені ч. 10 ст. 78 Закону, з боку спостерігачів від ВГО «Громадянська мережа «ОПОРА» вчинено не було.

*306*3796324*1*2*

З урахуванням наведеного, позивач звернувся до суду із даним позовом за захистом своїх порушених прав, в якому просить: 1) визнати протиправною та скасувати постанову окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50 від 23 липня 2019 року «Про проведення засідання окружної виборчої комісії одномандатного виборчого округу № 50 в закритому режимі»; 2) визнати протиправною та скасувати постанову окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50 від 23 липня 2019 року «Про позбавлення права бути присутніми на засіданні осіб».

Ухвалою суду від 26 липня 2019 року відкрито провадження за даним позовом та призначене судове засідання на 27.07.2019 року. В ухвалі було запропоновано відповідачу надати суду відзив на позовну заяву зі всіма доказами на його підтвердження, які наявні у відповідача. Також судом було витребувано з ОВК № 50 протокол засідання виборчої комісії на якому було прийнято оскаржувані постанови та всі матеріали, на підставі, яких було прийнято оскаржувані постанови, в тому числі, матеріали, які свідчать про протиправне перешкоджання проведенню засідання виборчої комісії.

Позивач та представник третьої особи у судовому засіданні не з'явилися, про дату, час та місце розгляду справи були повідомлені належним чином, що підтверджується відповідними доказами, які містяться в матеріалах справи.

Представник відповідача у судовому засіданні заперечував проти задоволення позову в обґрунтування чого зазначив, що оскаржувані постанови є некоректними по відношенню до виборчого законодавства, проте ситуація вимагала відповідного реагування з боку виборчої комісії, а відтак вважає, що оскаржувані постанови прийняті у відповідності до норм чинного законодавства.

Заслухавши пояснення представника відповідача, розглянувши подані сторонами заяви по суті справи, дослідивши докази наявні в матеріалах справи, суд встановив наступне.

Основні засади, організація і порядок проведення виборів народних депутатів України встановлені Законом України «Про вибори народних депутатів України» № 4061-VI від 17 листопада 2011 року (далі – Закон № 4061).

Згідно з частиною 1 статті 11 Закону № 4061 виборчий процес - це здійснення суб'єктами, визначеними статтею 12 цього Закону, виборчих процедур, передбачених цим Законом.

Відповідно до ч. 9 ст. 108 Закону № 4061 рішення, дії чи бездіяльність виборчих комісій, членів цих комісій, [...], що порушують законодавство про вибори, можуть бути оскаржені до суду в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України.

Згідно із частиною 1 статті 273 Кодексу адміністративного судочинства України право оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій мають суб'єкти відповідного виборчого процесу (крім виборчої комісії), а також ініціативна група референдуму, інші суб'єкти ініціювання референдуму.

Курачицький Григорій Сергійович є офіційним спостерігачем від Всеукраїнської громадської організації «Громадянська мережа «Опора» та відповідно до ст. 12 Закону № 4061 є суб'єктом виборчого процесу, що підтверджується копією посвідчення № ОС – 8, виданого 25 червня 2019 року ОВК № 50.

21 липня 2019 року о 20 год. 00 хв. розпочалося безперервне засідання окружної виборчої комісії виборчого округу № 50, про що складено протокол № 18.

23 липня 2019 року о 13 год. 20 хв. ОВК № 50 прийнято постанову «Про проведення засідання окружної виборчої комісії одномандатного виборчого округу № 50 в закритому режимі», якою вирішено продовжити безперервне засідання окружної виборчої комісії про підрахунок протоколів дільничних виборчих комісій в закритому режимі, за участю членів ОВК, ДВК та залученої особи юриста Білецької Т.В.

Вказана постанова прийнята на підставі ст.ст. 34,35 Закону № 4061 у зв'язку зі здійсненням тиску на членів ОВК під час безперервного засідання та прийняття рішень.

Також 23 липня 2019 року о 13 год. 46 хв. ОВК № 50 прийнято постанову «Про позбавлення права бути присутніми на засіданні осіб», якою вирішено позбавити права бути присутніми на засіданні Окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу №50 осіб, зазначених у пунктах 2,3,5 та частині 4 статті 33 Закону України «Про вибори народних депутатів України».

Вказана постанова обґрунтована здійсненням тиску на членів ОВК №50 під час безперервного засідання при підрахунку голосів та можливою загрозою їх життю та здоров'ю.

Позивач оскаржує вищевказані постанови ОВК №50, як такі, що винесені з порушенням вимог чинного законодавства.

Надаючи правову оцінку встановленим обставинам справи, суд зазначає наступне.

Згідно з частиною дев'ятою статті 78 Закону України № 4061 офіційний спостерігач від партії, кандидата у депутати, громадської організації має право, зокрема, бути присутнім з дотриманням вимог цього Закону на засіданнях дільничних та окружних виборчих комісій, з урахуванням положень, встановлених частиною третьою статті 34 цього Закону, у тому числі під час підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та встановленні підсумків голосування.

Відповідно до частини третьої статті 34 Закону № 4061 на засіданнях окружної чи дільничної виборчої комісії, у тому числі при підрахунку голосів та встановленні підсумків голосування, на виборчій дільниці в день голосування у приміщенні, де проводиться голосування, мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення відповідної комісії такі особи: 1) члени виборчих комісій вищого рівня; 2) кандидати у депутати, їх довірені особи, уповноважені особи партій (не більше однієї особи від однієї партії, одного кандидата); 3) офіційні спостерігачі від партій, кандидатів у депутати, громадських організацій (не більше однієї особи від однієї партії, одного кандидата, однієї громадської організації); 4) офіційні спостерігачі від іноземних держав і міжнародних організацій; 5) представники засобів масової інформації (не більше двох осіб від одного засобу масової інформації).

Частина п'ята статті 34 Закону № 4061 встановлює, що виборча комісія може прийняти мотивоване рішення про позбавлення права бути присутніми на засіданні осіб, зазначених у частині другій, пунктах 2 -5 частини третьої та частині четвертій цієї статті, якщо вони протиправно перешкоджають його проведенню. Таке рішення приймається не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії присутніх на засіданні комісії.

З аналізу наведених норм колегія суду дійшла висновку, що рішення про позбавлення права бути присутніми на засіданні виборчої комісії має персоніфікований індивідуальний характер та може стосуватися лише конкретних осіб, які протиправно перешкоджали проведенню засідання.

Разом з тим, відповідачем не доведено, що Курачицький Г.С. протиправно перешкоджав проведенню засідання окружної виборчої комісії, що виключає можливість позбавити його права бути присутніми на засіданні виборчої комісії.

Крім того, колегія суддів звертає увагу, що відповідач фактично позбавив права бути присутніми на засіданні виборчої комісії невизначеного кола осіб.

Частина п'ятнадцята статті 33 Закону № 4061 визначає, що рішення виборчої комісії, що суперечить законодавству України або прийняте з перевищенням її повноважень, може бути скасоване виборчою комісією вищого рівня або визнане протиправним та скасоване судом. У такому випадку виборча комісія вищого рівня має право прийняти рішення по суті питання.

Враховуючи викладене, за умови відсутності підстав для прийняття рішення про позбавлення позивача права бути присутнім на засіданні виборчої комісії, колегія суддів вважає, що постанова ОВК №50 від 23 липня 2019 року «Про позбавлення права бути присутніми на засіданні осіб» прийнята відповідачем без використання всього обсягу повноважень з метою, з якою ці повноваження надані та без урахуванням усіх обставин, що

мають значення для прийняття відповідного рішення, а тому є протиправною та підлягає скасуванню.

Щодо позовних вимог про визнання протиправною та скасування постанови від 23 липня 2019 року «Про проведення засідання окружної виборчої комісії одномандатного виборчого округу № 50 в закритому режимі» колегія суддів зазначає наступне.

Згідно пункту 4 частини 2 статті 11 Закону № 4061, виборчий процес здійснюється на засадах публічності і відкритості.

Отже діяльність виборчої комісії здійснюється відкрито і гласно, а тому проведення засідання окружної виборчої комісії в закритому режимі суперечить наведеним нормам.

Повноваження та організація роботи окружних виборчих комісій визначені статтями 31, 33 Закону № 4061. Вказані положення виборчого законодавства є вичерпними та розширеному тлумаченню не підлягають.

Наведеними нормами не передбачено проведення засідання виборчої комісії у закритому режимі.

Окрім того, частинами 3 та 4 статті 35 Закону № 4061 визначено, що рішення виборчої комісії з розглянутого питання оформляється у формі постанови, яка повинна містити: 1) найменування комісії; 2) найменування постанови; 3) час, дату та місце прийняття і порядковий номер постанови; 4) мотивувальну частину з посиланням на обставини, що зумовили розгляд питання на засіданні комісії, посиланнями на відповідні положення нормативно-правових актів або постанову виборчої комісії вищого рівня чи рішення суду, якими керувалася комісія при прийнятті постанови; 5) резолютивну частину. Постанова підписується головою виборчої комісії (головуючим на засіданні) і секретарем виборчої комісії (секретарем засідання). Зміст та наскрізний номер постанови повинні бути відображені у протоколі відповідного засідання виборчої комісії.

Досліджені судом оскаржувані постанови фактично не містять посиланням на обставини, що зумовили розглядати відповідні, також постанови не містять порядкових номерів. Більш того, у протоколі засідання виборчої комісії не відображено змісту та наскрізних номерів постанов.

З огляду на відсутність законодавчо визначених підстав для проведення засідання окружної виборчої комісії в закритому режимі, колегія суддів дійшла висновку, що постанова від 23 липня 2019 року «Про проведення засідання окружної виборчої комісії одномандатного виборчого округу № 50 в закритому режимі» є протиправною та підлягає скасуванню.

Статтею 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» встановлено, що суди застосовують при розгляді справ Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (надалі – Конвенція) та практику Суду як джерело права.

Відповідно до ч. 2 ст. 6 КАС України суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського Суду з прав людини.

Європейський суд з прав людини у рішенні від 30 травня 2017 року «Давидов та інші проти Росії» (ЗАЯВА № 75947/11) зазначив, що Кодекс належної практики Венеціанської комісії у питаннях виборів приділяє значну увагу процесу підрахунку, передачі і встановлення результатів, наполягаючи на тому, що цей процес повинен бути відкритим і транспарентним (прозорим), а спостерігачам та представникам кандидатів повинно бути дозволено бути присутнім і одержувати копії складених звітів.

Крім того, передача результатів — «надзвичайно важлива операція, яка часто недооцінюється» — має також здійснюватися відкрито і контрольовано [...]. Ці рекомендації відображають важливість технічних деталей, які можуть мати вирішальне значення для забезпечення відкритої і транспарентної процедури встановлення волі виборців шляхом підрахунку виборчих бюлетенів і встановлення результатів виборів на усіх рівнях [...]. Вони підтверджують, що відповідно до Кодексу етапи після голосування, що охоплюють підрахунок, реєстрацію і передачу результатів виборів, є невід'ємною частиною виборчого

процесу. Як такі, вони повинні супроводжуватися чіткими процедурними гарантіями, бути відкритими і транспарентними, забезпечувати спостереження з боку членів усього політичного спектру, включаючи опозицію, для того щоб забезпечити реалізацію принципу свободи волевиявлення виборців і необхідність боротьби з фальсифікацією виборів (п. 283-284).

У пункті 285 рішення Суд зазначає, що [...] у статті 3 протоколу № 1 Конвенції прямо передбачено право на проведення вільних виборів через регулярні періоди часу таємним голосуванням, і в прецедентному праві інститутів Конвенції також визнаються інші принципи. В цих умовах вільні вибори повинні розглядатися як індивідуальне право і позитивне зобов'язання держави, що включає ряд гарантій, починаючи з права виборців вільно висловлювати свою думку і закінчуючи ретельним регулюванням процесу встановлення, обробки і оголошення результатів голосування.

У відповідності до пункту 4 Декларації критеріїв вільних та справедливих виборів (Міжпарламентський союз від 26.03.1994) державна влада повинна забезпечити проведення голосування без фальсифікацій та порушень закону, забезпечуючи таємність і повноту процесу підрахунку голосів, який має проводитися навченим персоналом та супроводжуватися спостереженням або неупередженому контролю.

Держави повинні вжити усіх необхідних заходів для забезпечення відкритості усього виборчого процесу [...].

Частиною 2 статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України; 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); 4) безсторонньо (неупереджено); 5) добросовісно; 6) розсудливо; 7) з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Згідно з частиною 1 статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України, кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу.

Відповідно до частини 2 статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України, в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

Приймаючи до уваги наведене в сукупності, проаналізувавши матеріали справи та надані сторонами докази, з урахуванням принципів адміністративного судочинства, суд дійшов висновку, що позовні вимоги офіційного спостерігача від Всеукраїнської громадської організації «Громадянська мережа «Опора» в одномандатному виборчому окрузі №50 Курачицького Григорія Сергійовича до окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивача – Всеукраїнська громадська організація «Громадянська мережа «Опора» про визнання протиправними та скасування постанов, підлягають задоволенню в повному обсязі.

Відповідно до частини 1 статті 139 Кодексу адміністративного судочинства України при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

Частина 2 статті 132 Кодексу адміністративного судочинства України визначає, що розмір судового збору, порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати встановлюються законом.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року №3674-VI зі змінами та доповненнями(далі Закон № 3674) судовий збір справляється у відповідному розмірі від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року, в якому відповідна заява або скарга подається до суду, - у відсотковому співвідношенні до ціни позову та у фіксованому розмірі. За подання до адміністративного суду адміністративного позову немайнового характеру, який подано фізичною особою справляється судовий збір за ставкою 0,4 розміру прожиткового мінімуму на одну працездатну особу.

Згідно частини 3 статті 6 Закону № 3674, у разі коли в позовній заяві об'єднано дві і більше вимог немайнового характеру, судовий збір сплачується за кожну вимогу немайнового характеру.

Враховуючи, що позивачем при поданні до суду адміністративного позову судовий збір не сплачувався, суд вважає необхідним стягнути за рахунок бюджетних асигнувань окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50 на користь Державного бюджету судовий збір у розмірі 1536,80 грн.

На підставі викладеного, керуючись нормами Конституції України та Кодексу адміністративного судочинства України, суд, -

В И Р І Ш И В:

Позов офіційного спостерігача від Всеукраїнської громадської організації «Громадянська мережа «Опора» в одномандатному виборчому окрузі №50 Курачицького Григорія Сергійовича (місце проживання: пр. Миру, буд. 108, кв. 74, м. Маріуполь, Донецька область, 87533) до Окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50 (місцезнаходження: пл. Шибанова, буд. 13, м. Покровськ, Донецька область, 85300), третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивача – Всеукраїнська громадська організація «Громадянська мережа «Опора» (місцезнаходження: вул. М.Грушевського, буд. 13, м. Київ, 01021) про визнання протиправними та скасування постанов – задовольнити повністю.

Визнати протиправною та скасувати постанову окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50 від 23 липня 2019 року «Про проведення засідання окружної виборчої комісії одномандатного виборчого округу № 50 в закритому режимі».

Визнати протиправною та скасувати постанову окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50 від 23 липня 2019 року «Про позбавлення права бути присутніми на засіданні осіб».

Стягнути за рахунок бюджетних асигнувань окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 50 (місцезнаходження: пл. Шибанкова, буд. 13, м. Покровськ, Донецька область, 85300, код ЄДРПОУ 33912611) на користь спеціального фонду Державного бюджету України (стягувач - Державна судова адміністрація України) за наступними реквізитами: рахунок - 31211256026001, код ЄДРПОУ - 37993783, банк отримувача: Казначейство України (ЕАП) код банку 899998, отримувач - ГУК у м. Києві/м. Київ/22030106, код класифікації доходів бюджету 22030106, судовий збір у розмірі 1536 (одна тисяча п'ятсот тридцять шість) гривень 80 копійок.

Рішення ухвалене у нарадчій кімнаті та проголошено у судовому засіданні 27 липня 2019 року.

Апеляційна скарга на рішення суду може бути подана до Першого апеляційного адміністративного суду через Донецький окружний адміністративний суд у дводенний строк з дня його проголошення.

Рішення набирає законної сили у строк та в порядку передбаченому статтею 272 Кодексу адміністративного судочинства України.

Головуючий суддя

В.В. Лазарєв

Судді

Т.В. Давиденко

О.В. Хохленков

*306*3796324*1*2*

